Някога един от строителите на Европа - французинът Жан Моне, пророкувал, че тя ще се създаде сред кризи и ще представлява сборът от решенията, които ще се намерят за нейните кризи. "Намираме се в криза. Това е добър признак. Обратното щеше да значи, че нищо не променяме", казвал със завидно спокойствие Моне в най-трудните начални моменти от голямото европейско начинание. Когато нямало отговор на въпроса какво да се прави, Моне казвал: "Продължаваме, продължаваме, продължаваме."

Май и сега през декември 2015 г. някой упорито трябва да повтаря на европейските ръководители: Продължаваме, продължаваме, продължаваме. Те трябва да продължат, независимо, че нямат отговора за бежанската криза и въпреки твърде неприятния факт, че започнаха да “свикват” с разделителни линии вътре в ЕС , вместо да го пазят за опасностите, идващи отвън.

Какво ако не нова разделителна линия е т.нар. "мини-Шенген"? Даже по-лошо. Това освен всичко друго е и липса на обща политика. А без обща политика няма съюз. Това е “политическата граница” на ЕС, която ако бъде прескочена няма да е необходимо кой знае какво въображение за съдбата на Общността.

Холандия първа заговори за "мини-Шенген” с гласа на холандския финансов министър Йерун Рене Виктор Антон Дейселблум, който е и председател на Еврогрупата за втори мандат. Холандия се обоснова с аргумента, че "свободното шенгенско пространство не може да работи, ако само няколко страни дават убежище на бежанци". Тези няколко страни били Австрия, Германия, Швеция, Белгия и Холандия. В интерес на истината Германия отхвърли подобна идея или поне достатъчно ясно се разграничи от нея. На идеята се противопостави Вишеградската четворка - Чехия, Словакия, Унгария и Полша. Те отхвърлиха идеята за ограничаване на безвизовото пространство. Т.е. вместо "мини-Шенген" те искат да се засили защитата на външните граници на ЕС.

Сега се появи ново пет. Този път то дойде от Австрия, която свиква извънредна среща за бежанците, на която са поканени само определени страни-членки в навечерието на срещата на върха на ЕС на 17 декември. Всъщност поканените страни са почти същите, които се видяха в "мини-Шенген". Един от поводите за австрийския дипломатически демарш е, че това са страни, които са „най-засегнати и които „няма да толерират блокадите на други страни“. Допълнението е още по-важно - "в страните, които са ядрото на валутния съюз, нараства загрижеността, че в бежанската криза се губи твърде много време и след много декларации и планове през миналите седмици трябва

да последват конкретни действия". Между впрочем не е особена загадка защо Виена пропуска политическата география за сметка на икономическата. България е външна граница на ЕС, както Гърция, и може да каже не по-малко важни неща. Е, отговорът е лесен. България може и да е външна граница на ЕС, но не е в двойно разделеното вътрешно пространство - нито е в Шенген, нито е в еврозоната… Това е достатъчно доказателство за отговор на въпроса за политическата и икономическата география. В този смисъл беше добре, че британският премиер Дейвид Камерън бе поразходен по европейските граници на България или по българските граници на Европа. И това е крачка напред отвъд разклатеното от бежанската криза статукво. Европа не е в самозатварянето в Шенген и единната европейска валута.

Председателят на Европейския парламент Мартин Шулц също е разтревожен за съществуването на Европейския съюз. В интервю пред в. Ди Велт той е болезнено откровен - има сили, които се опитват да разделят организацията… Никой не може да каже дали ЕС ще съществува в тази си форма през следващите 10 години. Ако ние искаме това, трябва да се борим много здраво за него“. Преведена тревогата на Шулц би следвало да се разбира и като търсене на отговора на въпроса “докъде се простира Европа”. Това е най-задаваният въпрос за бъдещето на Общността откакто тръгна процеса на разширяване. И няма как да е иначе, защото засяга фундамента и идентичността на това, което наричаме Обединена Европа.

Впрочем покрай голямата бежанска криза е наистина добре да се припомня "великия старец на Европа". Жан Моне го е казал добре: Има два вида хора - такива, които искат да бъдат някой, и такива, които трябва да свършат нещо. Всъщност неговото послание е може би най-подходящо към предстоящата ключова среща на върха - "Когато сте изправени пред неразрешим проблем, разширете контекста". Така че keep cool, разширете контекста.